

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

“โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง” เป็นคำกล่าว ของ Peter Drucker ซึ่งถือได้ว่าเป็นปรมาจารย์ด้านการบริหารท่านหนึ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ที่ได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลาต่อเนื่องในลักษณะทวีคูณ นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยียังทำให้เกิดเครื่องมือที่หลากหลายในการเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศ หรือเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัล ทั้งในเชิงวิชาการ และในเชิงบันเทิง เป็นปัจจัย ที่สำคัญที่ส่งผลให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสภาพแวดล้อมและทางเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การเตรียมบุคลากรและตัวองค์กรเองให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสภาพแวดล้อมขององค์กรและทางเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเช่นเดียวกัน ดังนั้น “ผู้บริหาร” หรือ “ผู้นำขององค์กร” ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนองค์กร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ คุณสมบัติ สมรรถนะ หรือทักษะเฉพาะ ที่จะนำพาองค์กรให้สามารถแข่งขันกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น (ดวงพร รุ่งเรืองศรี, 2561 : 106)

การเตรียมการศึกษาในการเป็นประเทศไทย 4.0 จะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงตำราให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในความเป็นจริงต้องยอมรับว่ามีการเปลี่ยนหลักสูตรบ้างแล้ว แต่ไม่ได้เปลี่ยนตำราตามไปด้วย อีกทั้งยังมีครูผู้สอนเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น ที่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ในขณะที่เดียวกันต้องปรับการอบรมครูให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ตลอดจนให้วิทยฐานะแก่ครูสอนดีหรือครูที่สนใจเด็กเพื่อยกย่องชมเชย สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน ดังนั้น การที่ประเทศจะเป็นประเทศไทย 4.0 ได้ ทุกอย่างต้องผ่านการวางแผนเพื่อสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่ดี และต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก เพราะกว่าจะเห็นผลต้องใช้เวลานานมาก ทุกอย่างต้องใช้เวลาและต้องดำเนินงานหลายส่วนไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างนวัตกรรมในการขับเคลื่อนประเทศ ปัจจุบันทุกคนต้องกลับมาดูว่าสิ่งที่ผลิตกันอยู่เป็นนวัตกรรมหรือเป็นเพียงสิ่งประดิษฐ์เท่านั้น เพราะนวัตกรรมที่ถูกต้องจริง ๆ ต้องสามารถขยายผลในเชิงพาณิชย์ได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนคุณลักษณะใหม่เพื่อให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, ออนไลน์, 2559)

การศึกษายุคประเทศไทย 4.0 คือ กระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนแห่งบนโลกใบนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่ง การเรียนการสอนในปัจจุบันยังคงห่างไกลในหลาย ๆ มิติ เช่น ไม่เคยสอนให้ผู้เรียนได้คิดเองทำเอง ส่วนใหญ่ยังคงสอนให้ทำโจทย์แบบเดิม ๆ ผู้เรียนเริ่มไม่รู้จักสังคม ส่วนใหญ่ใช้เวลาในโลกออนไลน์ในการเล่นเกมน การซื้อสินค้า การคุยผ่านโปรแกรมเฟสบุ๊ค ไลน์ และอินสตราแกรม ส่วนมากเป็นสังคมมาฮา ซึ่งเทคโนโลยีไม่ได้ผิด แต่เหรียญมีสองด้าน เทคโนโลยีเองก็เช่นกัน การที่จะนำไปใช้ในด้านใดให้เกิดประโยชน์ เป็นความยากและท้าทายของผู้ที่ต้องทำหน้าที่สอนในยุคนี้ เพราะการเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องปล่อยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ปล่อยให้กล้าคิดและกล้าที่จะผิด แต่ทั้งหมดก็ยังต้องอยู่ในกรอบที่สังคมต้องการ หรือยอมรับได้ ไม่ใช่ว่าเก่งจริง คิดอะไรใหม่ ๆ ได้เสมอและมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งต้องอาศัยหลักของการใช้เทคโนโลยีที่เกิดความคุ้มค่า (พรชัย เจดามาน และคณะ, 2559 : 2 - 3)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นหัวหน้าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ นอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องมี คุณลักษณะอันดี มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้บรรลุผล (บวร เทศารินทร์, ออนไลน์, 2560)

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100) มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลกหลายด้านได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้น และผลกระทบอื่นๆอีกมากมาย ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กร จำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่าน มีความเห็น

ตรงกันว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน. 2559 : 303)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง เพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ให้มีความเหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ได้มีนวัตกรรมที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรม พัฒนาตนเอง พัฒนางานวิชาชีพ พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และการดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้บริหารที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในยุคประเทศไทย 4.0 จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และสมาชิกในองค์กรมีความเต็มใจที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาให้การศึกษาที่มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นด้วยการเร่งพัฒนาส่งเสริมให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมผู้เรียนตั้งแต่ช่วงเริ่มเข้าเรียนอย่างต่อเนื่องทั้งการเน้นการอ่าน เขียนและคิดคำนวณ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,934 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) หลังจากนั้นคัดเลือกครูผู้สอนจากทุกสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง มี 4 ด้าน ดังนี้

2.1.1 ด้านความรู้ความสามารถ

2.1.2 ด้านบุคลิกภาพ

2.1.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

2.1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ประสิทธิภาพสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง มี 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

2.2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

2.2.4 ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงมีของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ในการทำให้การบริหารงานในองค์กรประสบความสำเร็จ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร มีบรรยากาศการทำงานในองค์กรที่ดี สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างแรงบันดาลใจ จูงใจบุคลากรในองค์กรให้ดำเนินงานอย่างเต็มความสามารถด้วยความเต็มใจ และยกระดับการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้ ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ

ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการบริหารเป็นอย่างดี มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันเสมอ มีความฉลาดเฉลียวในการบริหารงานในสถานศึกษา สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร มีความรอบรู้ มีทักษะในการสื่อสารกับบุคลากรภายในและภายนอกองค์กรอย่างสร้างสรรค์ มีการใช้สถานศึกษาเป็นฐาน สามารถนำความรู้ใหม่ ๆ พัฒนาองค์กรและบุคลากรภายในองค์กรให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรและบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ในองค์กรให้เกิดความสมดุลได้

ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะอันแสดงออกทางกายของแต่ละบุคคล ซึ่งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งบุคลิกภาพที่สังเกตได้ง่าย ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง น้ำเสียง คำพูด ความสามารถทางสมอง ทักษะการทำกิจกรรมต่าง ๆ แต่มีบุคลิกภาพทางจิตที่สังเกตได้ค่อนข้างยาก ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม

ความสนใจ ความมุ่งมั่น อุทิศตน เป้าหมาย และความสามารถ ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีที่มาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมของแต่ละคน ส่งผลสู่ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและเกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะด้านคุณสมบัติและแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของผู้บริหาร ทั้งในด้านดีและด้านความถูกต้อง เป็นผู้มีคุณสุจริตทั้งทางกาย วาจา และใจ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาค เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท และเป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญที่ผู้บริหารยุคประเทศไทย 4.0 จะต้องมี เพราะจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและองค์กรเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาและให้เกิดการสนับสนุน อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จขององค์กร ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้

ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพ ความสัมพันธ์ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำคนให้มีชีวิตชีวายิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักควบคุมอารมณ์ของตน มีบุคลิกภาพที่ดี มีสัมมาคารวะ เป็นนักฟังที่ดี รู้จักใช้คำพูดหรือภาษาพูดให้เหมาะสม ไม่เป็นผู้เย่อหยิ่งถือตัว มีไมตรีจิตและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงความชื่นชมบุคคลอื่นด้วยความจริงใจ สนใจบุคคลอื่น ศึกษาความต้องการและความแตกต่างของบุคคลอื่น รู้จักทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุขและอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้ความเคารพนับถือและให้ความร่วมมือที่ดี

ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้และความพึงพอใจ เป็นความสามารถในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ทรัพยากรในการนำไปสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ ความมีประสิทธิภาพในการทำงาน การปรับตัวขององค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ความยืดหยุ่น ในการดำเนินการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ประกอบด้วยประสิทธิผลของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ

ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หมายถึง ประสิทธิผลของการศึกษาที่สร้างความเชื่อมั่นได้สูง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน นักเรียนได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมประกวดกิจกรรมวิชาการกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ จนทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง การที่ครูและผู้บริหารสามารถดำเนินการในการสถานศึกษา ทั้งการบริหารและการอบรมคุณธรรมของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี มีความกระตือรือร้นต่อการศึกษา ประพฤติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการทำงานและแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ใช้สติปัญญาในการทำงานและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของ ผู้บริหารและครูในการร่วมพัฒนา เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยพิจารณาจากหลักสูตร ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท ของสถานศึกษาและชุมชน ทันสมัยต่อสภาพแวดล้อม ในปัจจุบัน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่เหมาะสม มีการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครู ที่ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและงานที่ รับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีการสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การยกย่องชมเชยหรือการให้รางวัลในบางโอกาส สร้างบรรยากาศ ในสถานศึกษาให้เกิดความเป็นมิตรให้ความร่วมมือร่วมใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2562

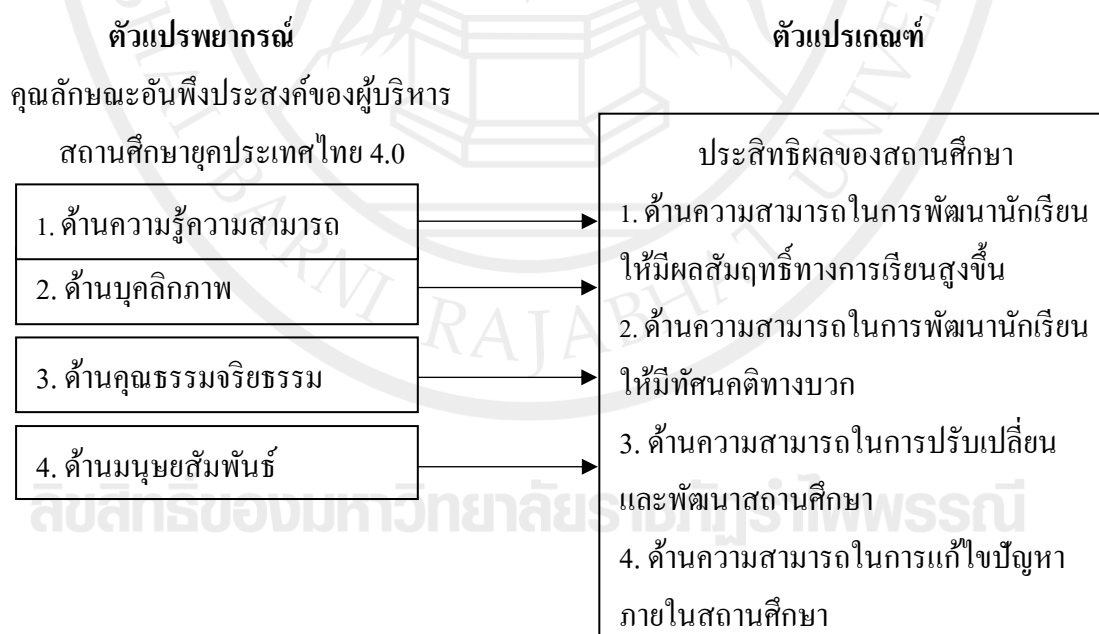
ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดระยอง

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2562

เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัด ระยอง ที่มีการจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยกล่าวถึงเพียงในเขตจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 โดยการสังเคราะห์ตัวแปรจากแนวคิดของ เต็มสิริ ทิพย์จันทา (2553 : 139), พิมพ์ฐดา วัจนวงศ์ปัญญา (2555 : 10), เอกสิงห์ ปากแก้ว (ออนไลน์. 2558) , พงษ์สิญญ นวโลจิตรรัตน์ และคณะ (2560 : 47), บวร เทศารินทร์ (ออนไลน์. 2560), สุบัน พรเวียง (2562 : 329), นที กอบการนา และคณะ (2562 : 47), สต็อกคิลล์ (Stogdill. 1974 : 75-76), ยุกต์ (Yukl. 1998 : 132), ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel. 2001 : 51) และสรุปตัวแปรได้ดังนี้ 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยการสังเคราะห์ ตัวแปรจากแนวคิดของ ภารดี อนันต์นาวี (2551 : 216), ประเทืองทิพย์ สุกมลจันทร์ (2557 : 7), อนงค์ อาจทอง (2559 : 41), อรพรรณ ตูจันดา (2558 : 47), นฤมล เจริญพรสกุล และคณะ (2559 : 114), จตุรภัทร ประทุม และคณะ (2559 : 120), มอทท์ (Mott. 1972 : 305), เครียดเนอร์ และคินิกกิ (Kreitner & Kinicki. 2007 : 153), ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel. 2001 : 51) และสรุปตัวแปรได้ดังนี้ 1) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี